

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Transylvanian Central dialect of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma.info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (carpatică din România).

Vă rugăm să ne contactați la roma.info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licență Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuție potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiați pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

Ianoș 18–20

O Iudaş anel manuṣen kai te hhuden le Iezuſes

18 Pala soste phendea kala o Iezuſis, ari ghiea andra foros peskre tonitvaneonен̄a, pordal ghiea pe le Kedronoskri ien, kai has iekh bar, an savi andre ghiea vo the o tonitvanea.² O Iudaş, savo phukadea les, gianghea pa kodo than, ke o Iezuſis but vare kode hhenieolas ekhetane peskre tonitvaneonен̄a.³ Okor o Iudaş hhunea iekhe ciopotos sugladeonen the őronen, saven trane o bare reſeea the o forizeuſa. The othe ghile lampen̄a, meceſonen̄a, ciuran̄a the boten̄a.⁴ O Iezuſis, savo gianghea pa mindenos ke so avela lehe, ari aviea the phendea lenghe:

— Kas rosaren?

⁵ Von phende:

— Le Iezuſes katho Nazaret.

Vo phendea lenghe:

— Me hom.

O Iudaş, savo phukadea les, te vo len̄a haslo.⁶ Kan-na phendea lenghe o Iezuſis ke: „Me hom”, von pale ȣerne pen the tele pele pe phu.⁷ Kide ke inke iekhar phucea len:

— Kas rosaren?

Von phende:

— Le Iezuſes katho Nazaret.

⁸ O Iezuſis ode phendea:

— Phendeom tumenghe ke me hom. Kide ke da-ke man rosaren man, miken kai kala manuṣa te gian penghe!

⁹ Kede vaš kode phendea, kai te teieſedinen o du-mes save phendea: „Na hhaisardeom ince iekhes maſka kola saven dinean man.”^a ¹⁰ Okor o Šimon Peter, saves has iekh kordos, ari linea les, limadea le bare reſeieskre sogas the tele cinea leskro cia-cio kan. Leskro nav Malkuſ has.¹¹ Kide ke o Iezuſis phendea le Peteroske:

— Ciu pale tro kordos an tokos! Te na pieav kado poharos,* so dinea man morro Dad?

*¹¹: Kede ode ielentinel: „te na giav pordal pa kede dukh”.

^aIanoș 6:37-39, 17:2, Joltarok 41:11

Le Iezuſes ligian les ko Anas

¹² Okor o sugladea pengre kopitanoha the o ōri sa-van le jidovonengre vezetővi trane, hhune le Iezuſes the phangle leskre vasta. ¹³ Lighinde les mai sigo ko Anas, vaſ ode ke vo le Koiofaſeskro srasto ha-slo, savo haslo o baro reſei an kodo borſ. ¹⁴ O Kaiafaſ has kodo savo phendeas le jidovonengre vezetővo-nenghe, ke mai miſto avelas te merel iekh kokorro manus vaſ o nepos.

O Peter phenel ke na pringianel le Iezuſes

¹⁵ O Šimon Peter ghiea palo Iezuſis the te iekh aver tonitvaniis. O baro reſei pringiandea koles, kide ke ghiea le Iezuſehe pe le bare reſeieskri udvora, ¹⁶ de o Peter acieas ari anglo udar. Okover tonitvaniis, saves o baro reſei pringiandreas les, ari ghiea, dumazindea la kopuſisaha the andre lighindea les. ¹⁷ The kede sogalovisa, i kopuſisa, phendea le Peterske:

— Na han te tu kale manuskro tonitvaneos?
Vo phendea:
— Na hom.

¹⁸ Šil has the o soghes the o ōri kerde iekh iag an-dra angara. The körbe acile kai te tateon. Aciea te o Peter lenṭa kai te tateol.

O baro reſei ciul kerdeſe le Iezuſeske

¹⁹ Okor o baro reſei phuceas le Iezuſes pa les-kre tonitvanea, the pa leskro sikaiibo. ²⁰ O Iezuſis phendea:

— Dumazindeom kai te haiarel i lüme. Me sika-deom sekovari an khanghirea the ka Bari Khanghiri, kai o saste jidova hhenieeon, the na phendeom kha-ici garudes. ²¹ Soske phuces man? Puſta kolen save halgatinde man, so phendeom lenghe! Dikh, kola gianen so phendeom.

²² Pala so phendeas kala, iekh maſko ōri save kode acile, dinea iekh palma le Iezuſes the phendea:

— Kide phenes le bare reſeieske?

²³ O Iezuſis phendeas leske:

— Dake giungaiibo phendeom, phen so hin o giun-gaiibo! De dake phendeom o ciacibo, soske limadean man?

²⁴ The okor o Anas tranea les le vastenṭa phangle ko Kaiafaſ, ko baro reſei.

O Peter phenel inke iekhar, ke na pringianel le Iezuſes

²⁵ O Šimon Peter acelas paſa iag the tateolas. The okor phende leske:

— Tu na han iekh maſka leskre tonitvanea?
Vo tele tagadindea the phendea:
— Na hom.

²⁶ Phendea iekh maſka le bare reſeieskre soghi, sa-vo neamos has koleske, saveske o Peter tele cindeas leskro kan:

— Na dikheom tut me lehe an iekhate an bar?

²⁷ O Peter phendeas paneſ ke na pringianel les, the okor hhunea pes te başol o kokosis.^b

O Iezuſis anglo Pilatus

²⁸ Iokor toſarra le jidovonengre vezetővi lighinde le Iezuſes katho Kaiafaſ an le rromoiionengre ve-zetővoskro kher. De von na ghile andre, kai te na fertőzinen pen the te ſei hhan la patradeakri vocio-ra. ²⁹ Kide ke o Pilatus ari ghiea lende the phendea lenghe:

— So phenen, ce giungaiibo kárdeas kado manus?

³⁰ Von phende leske:

— Dake na kerdeahas giungale butea kado, na di-neamas les an tre vasta.*

³¹ The o Pilatus phendea lenghe:

— Ligian les tumen the itilinen les pala tumari törvinie!

Phende leske o jidova:

— Amenghe nanii slobodon te mudaras khagines.

³² Kala törtenetinde, kai te teieſedinen andre le Iezuſeskre dumes, kana phendeas kai ce merima-ha merela.^{c†} ³³ Pane andre ghiea o Pilatus an peskro kher the akhardea le Iezuſes the phendea:

— Tu han le jidovonengro kraiis?

³⁴ O Iezuſis phendea:

— Tutar phenes kede, vodi avera phende tuke kala pa mande?

³⁵ Phendea o Pilatus:

— Vare me jidovos hom? Tro nepos the o bare re-ſeea dine tut pe morre vasta. So kerdean?

³⁶ Phendea o Iezuſis:

— Morro kiraiſagos na andra kede lüme hino. Da-ke andra kede lüme avelas morro kiraiſagos, morre

*³⁰: O reſeea na kamle te phenen ke le Deles ſertindea o Iezuſis, ke vaſ kede o Pilatus na itilindeahas les, kai te merel. ^{†32:} O Iezuſis phendeas angla ode ke avela opre vazdino, savo ode ielentinel, ke pe iekh kerestos ari avela feſitimen. Numa o rromoiif fesitinde le muuſen po kerestos.

^bIanoş 13:38   ^cIanoş 3:14, 12:32-33

manuşa mardahas pen, kai te na avav dino pe le jidovonengre vasta. De na, morro kiraişagos na kathar hino.

³⁷ The phendea leske o Pilatuş:

— Kide ke tu ciok kraiis han!

Phendea o Iezuşis:

— Ciacibo hin tut, ke me kraiis hom. Me vaş kode kerdiieom, the vaş kode avieom pe lüme, kai te phenav o ciacibo. Kola save andra ciacibo hine, halgatinen katha morre dumes.

³⁸ O Pilatuş phendea:

— So hin o ciacibo?

The pala soste phendea kede, pane ari ghiea ko jidova the phendea lenghe:

— Me na arakhav khaici giungaiibo an leste. ³⁹ De sokaşis hin tumende, kai te mikav slobodon tumenghe iekhe manuşeş pe patradii: kide ke kamen te mikav slobodon tumenghe »le jidovonengre kraies«?

⁴⁰ The okor pale dine cingar o saste:

— Na kales, honem le Borobaşes!

Kado Borobaş maşka kola haslo, save marde pen le rromoiionen̄a.

19 Okor o Pilatuş hhunea le Iezuşes the ciudea les te korbaciolinen les. ² The o sugladea khude leske korona andra kangre, pe leskro şero ciude la the dine pe leste köntöşis, lilavon sar le krationengro. ³ Avenas leste the phenenas:

— Te givel le jidovonengro kraiis!

The an falkende limanas les. ⁴ Pane ari ghieas o Pilatuş the phendea le jidovonenghe:

— Dikh, ari anav les tumenghe, vaş kode kai te gianen, ke na arakhav khaici giungaiibo an leste.

⁵ Kide ke o Iezuşis ari ghiea la kangrunea koronaha the an lilavon köntöşis. The phendea lenghe o Pilatuş:

— Kade hin o manus!

⁶ The kana dikhile les o bare reşeea the o ōri, dine cingar:

— Fesitin les, fesitin les!

O Pilatuş phendea lenghe:

— Hhuden les tumen the fesitinen les, ke me na arakhav an leste khaici giungaiibo!

⁷ Ode phende le jidovonengre vezetővi:

— Hin amen törvinie, the pala amari törvinie hin te merel, ke ode phendeas ke le Deleskro ciavo hino.^d

⁸ Kana o Pilatuş haiardea kala dumes, inke mai zores daranea. ⁹ The pane andre ghiea an kher the phendea le Iezuşeske:

— Kathar han tu?

De o Iezuşis na phendea khaici. ¹⁰ O Pilatuş phendea:

— Na dumazines man̄a? Na gianes ke gianohos te mikav tut te gias tuke, vodi te fesitinav tut?

¹¹ O Iezuşis phendea:

— Na gianehes te keres man̄a khaici, dake na avieas dinii tuke opral. Vaş kede mai baro büños hin koles, savo dinea man pe tre vasta.

¹² Pala kode o Pilatuş kamelas te mikel les ari. De o jidova denas cingar:

— Dake drom des kale manuşeş, na han le bare kraieskro boratos! Okarkon kerel pes kraiis, hin le bare kraieskro ellenşegos.

¹³ Kide ke kana o Pilatuş haiardea kala dumes, ari andea le Iezuşes the tele beşea pe la törviniekro üskemin, ka kodo than savo kide biciol Barraii Udvora, the pe le jidovonengri cib Gobbota. ¹⁴ Has o dies kana opre kesülinde pe le jidovonengri patradii, tosarra ko şo. The o Pilatuş phendea le jidovonenghe:

— Dikhen tumaro kraiis!

¹⁵ Kide ke von dine cingar:

— Ligia les, ligia les, fesitin les!

O Pilatuş phendeas lenghe:

— Tumare kraies te fesitinav les?

Ode phende o bare reşeea:

— Amen nanii amen aver kraiis, numa le rromoiengro kraiis!

¹⁶ Kide ke o Pilatuş pordal dineas les pe lengre vasta te fesitinen les.

Le Iezuşes po kerestos fesitinen les

Kide ke hhune le Iezuşes the lighinde les. ¹⁷ Vo lighindea peskro kerestos ari pe kodo than savo kide biciol la Koponeakro Than, the pe le jidovonengri cib Golgota. ¹⁸ Kode fesitinde les, the lehe inke duien. Iekh has pe iekh fele the iekh pe okever the vo an maşkar. ¹⁹ O Pilatuş irindea pe iekh tabla: „O Iezuşis katho Nazaret, le jidovonengro kraiis“, the opre ciune la po kerestos. ²⁰ But jidova ighinde kede tabla, ke paşel has ko foros kodo than kai fesitimen has o Iezuşis. Irimen has jidoul, görögül the lotinul. ²¹ Kide ke le jidovonengre bare reşeea phende le Pilatuşeske:

^dMate 26:63–66, 3 Mózes 24:16

— Na irin »le jidovonengro kraiis«! Irin ke »Ode phendeas ke: ‘Me hom le jidovonengro kraiis’ «!

²² O Pilatuş phendea:

— So irindeom, irindeom.

²³ O sugladea, pala soste fesitinde le Iezușes, lile leskre rizes the an starende ostinde len, sekkoneske iekh risos. De leskro gad an iekhate haslo kerdo, nas pe leste siibo. ²⁴ Vaş kede phende iekokolavreske:

— Te na pharavas les, inkab te khelas amen kai te ṭerdas ari kai kaske te acel!

Kede vaş kode has, kai te teieşedinel o Iribi savo irinel: „Ostinde morre rizes, the khelde pen pe marro gad kai te ṭerden ari, kaske te acel.”^e Kide ke kede kerde o sugladea.

²⁵ Ka le Iezușeskro kerestos acelas leskri dei, leskra dakri phen, le Kleopașeskri rrromni i Maria the i Maria katha Mogdola. ²⁶ Kana o Iezușis dikhea peskra da the paşa late peskra tonitvaneos savo dragon has leske, phendeas peskra dake:

— Murri dei, dikh, kado hin tro ciavo!

²⁷ The pala kode ode phendea kale tonitvaneoske:

— Dikh, tri dei!

The andra kode ora o tonitvaneos peste lieas la.

Le Iezușeskro meribo

²⁸ Pale kode giangheas o Iezușis ke mindenos kerdo has, vaş soske haslo trano. The kai te diciol jujes o ciacibo an Iribi, o Iezușis phendea:

— Trușalo hom.^f

²⁹ Has kode iekh ciaro pherdo şukea moiaha. Pherde iekh sivocis moiaha, pe iekh ijoposkro agos ciune less^g the othe ciune les ka leskro mui. ³⁰ Kana linea o Iezușis i mol, phendea:

— Mindenos kerdiieas.

The tele mikea peskro şero, ari mikea peskro lehetos the muia.^h

³¹ Parastoii has the o savatos baro dies has, vaş kede le jidovonengre vezetövi na kamle kai te acen o mule po kerestos an kodo dies. Vaş kede mangle le Pilatuşes kai te phaghen lengre pungre kai mai sigo te meren, the te len len tele.ⁱ ³² Kide ke avile o sugladea the phagle le elşövoneskre pungre, pala ode kokolavreske savo haslo fesitimen lehe. ³³ De kana avile ko Iezușis the dikhele ke vo ebe muia, na phagle leskre pungre. ³⁴ De iekh maşko sugladea andre ispinea i langia an leskro paşvaro, the sigo ari thadinea rat the panii. ³⁵ Kodo savo dikhea kede, dumazin-

dea pa kede, the ciaces hin so phenel. The ganel ke ciacibo phenel, kai te tumen te pattean. ³⁶ Ke kala butea vaş kode kerdiile, kai te andre pherdeol o Iribi: „Ince iekh te na aven phagle andra leskre kokala!”^j ³⁷ The an aver than mai irindeas o Iribi: „Dikhena pe kodo saves pordal pusade.”^k

Le Iezușeskro parrubo

³⁸ Pala kode o Iojef katha Orimateo, savo le Iezușeskro tonitvaniis has, de numa garudes, ke daranea katha le jidovonengre vezetövi, manghea le Pilatuşes kai te mikkel te lel le Iezușeskro teştos.^l O Pilatuş mikea. Kide ke ghiea the tele liea le Iezușeskro teştos. ³⁹ Aviea te o Nikodemus, vo savo okor anglal retii ghiea ko Iezuşis. Andea kenöcis andra mirha the aloe, so has vore tranda kiloves. ⁴⁰ Okor lile le Iezușeskro teştos the andre ciovorinde les lepedövonentă kenöcehe, sar hin o sokaşis ko jidova te parrunen. ⁴¹ An kodo than kai has fesitimen o Iezuşis, has iekh bar, the an kode bar has iekh nevo şiros, an savo inke na has ciuno khagino.^m ⁴² Vaş le jidovonengri parastoii the ke o şiros paşel has, an kodo ciune le Iezușes.

O Iezuşis opre tamodinel

20 An kurko dies i Maria katha Mogdola ghieas iokor tosarra ko şiros the dikhea ke o barr fere haslo lilo katho şiros. ² Kide ke naşea ko Şimon Peter the ka kokover tonitvaniis savo dragon has le Iezușeskro, the phendea lenghe:

— Lighinde le raias andra şiros, the na gianas ke kai ciude les!

³ Kide ke o Peter the okover tonitvaniis ari ghile the ghile karig o şiros. ⁴ Naşle oledua an iekhate, the okover tonitvaniis naşea mai sigo sar o Peter the eşövon risea ko şiros. ⁵ Tele bandiieas the dikhea o lepedövi, de na ghiea andre. ⁶ Okor o Şimon Peter, savo pala leste aviea, te vo risea the andre ghiea an şiros the dikhea ke o lepedövi kode hine. ⁷ The o khosno savo has ciudo pe le Iezușeskro şero na haslo an iekhate le lepedövonentă, honem külen haslo iekhetane hhuno. ⁸ Okor andre ghiea te okover tonitvaniis, savo eşövon risea ko şiros, dikhea the patteanea. ⁹ Ke inke na ertinde o Iribi ke o Iezuşis opre kampiea te tamodinel andra meribo. ¹⁰ Okor o tonitvanea khore ghile.

^eJoltaris 22:18   ^fJoltarok 69.21, 22.15   ^g2 Mózeş 12:22   ^hIanoş 10:17   ⁱ5 Mózeş 21.22–23, Iójue 8.29

^jJoltarok 34.20, 2 Mózeş 12:46

^kZokoriaş 12.10

^lMate 27.57, Mark 15.43, Lukaci 23.51

O Iezuſis sikavel pes la Mariake katha Mogdola

¹¹ The i Maria ari acelas paſo ſiros roiindor. The sar rovelas, tele bandieas ko ſiros. ¹² The dikheas duie ondeolan an parne rizes, save tele hasle beſle an kodo than, kai haslo ciudo angal ode le Iezuſeskro teſtos. Iekh has beſlo kai has leskro ſero, the iekh haslo ka leſkre pungre. ¹³ The phende lake:

— Giuie, ſostar roves?

Voi phendea lenghe:

— Vaſ kode ke lighinde morre raias the na gianav ke kai ciude les.

¹⁴ Pala ſoste phendea kala, pale riſeiiea the dikhea le Iezuſes kai kode acel, de na gianghea ke o Iezuſis hin. ¹⁵ Phendea lake o Iezuſis:

— Giuie, ſostar roves? Kas rosares?

Voi ghindindea ke o kertesis hin, the ode phendea leske:

— Raia, dake tu lighidean les, phen manghe kai ciudean les, kai te giav te lav les.

¹⁶ Phendea lake o Iezuſis:

— Mario!

Voi pale riſeiiea the phendea leske pe le jidovonengri cib:

— Robboni!

savo ode ielentine: „tonitovos”. ¹⁷ Phendea lake o Iezuſis:

— Na niiker man pale, ke inke na ghieom opre ka morro Dad. Gia ka morre phrala the phen lenghe ke opre giav ka morro Dad the ka tumaro Dad, ka morro Del the ka tumaro Del!

¹⁸ I Maria katha Mogdola ghiea the phendea le tonitvaneonenghe:

— Dikheom le Raias.

The phendea lenghe so phendeas o Iezuſis.

O Iezuſis sikavel pes peskre tonitvaneonenghe

¹⁹ Se an kodo kurko, kana retii has, pe kana o udara phangle hasle kode kai an iekhate has o tonitvanea, ke darane katha le jidovonengre vezetővi, aviea o Iezuſis. Aciea maſka lende the phendea lenghe:

— Bekeſſegos te avel tumenghe!

²⁰ Pala ſoste phendea lenghe kede, ſikadea lenghe peskre vasta the peskro paſvaro. Okor o tonitvanea örvendinde, ke dikhle le Raias.ⁿ ²¹ Kide ke o Iezuſis phendea lenghe inke iekhar:

— Bekeſſegos te avel tumenghe! Kide sar man tranea man morro Dad, kide tradav te me tumen.

²² Pala ſo phendea kede, phurnea pe lende the phendea lenghe:

— Len le Sent Lelkos! ²³ Kolenghe kaske bociatinena lengre bűnii, bociatimen avena, the kolen-ghe savenghe na bociatinena lengre bűnii, na avena bociatimen.

O Iezuſis sikavel pes le Tomaſeske

²⁴ Kana avieas o Iezuſis, o Tamaſ, ſavo inke kide bicolas İkre, iekh maſko deſudui, na has othe lenṭa.

²⁵ Kide ke kokolavera tonitvanea phende leske:

— Dikheam le raias!

The vo phendea lenghe:

— Dake na dikho ho pe le ſkrekre vasta le kerfengro than, dake na cioho morro anguſno an le kerfengro than, the dake na cioho morro vast an leskro paſvaro, na patteoho şohan.

²⁶ Pala iekh kurko mai keſön, le Iezuſeskre tonitvanea pane an kher hasle, the te o Tamaſ lenṭa has. Pe kana o udara phangle has, aviea o Iezuſis, an maſkar aciea the phendea lenghe:

— Bekeſſegos te avel tumen!

²⁷ The phendea le Tomaſeske:

— Ciu tro anguſno akai the dikh morre vasta! Niiker tro vast akai the ciu an morro paſvaro! Na av hitetlenon, honem pattea!

²⁸ O Tamaſ phendea:

— Morro Rai the morro Del!

²⁹ Phendea leske o Iezuſis:

— Vaſ ode ke dikhean man, patteanean. Bahhtale hin kola save na dikhle the pattean.^o

³⁰ O Iezuſis mai kerdea but aver ieli angla peskre tonitvanea, save naniile irimen an kede könive. ³¹ De kala has irimen, kai tumen te pattean ke o Iezuſis hin o kraiis trano katho Del, le Deleskro ciavo, the dake pattean kede, okor te avel tumen eletos pordal leskro nav.

ⁿIanoş 16:19-22   ^o1 Peter 1:8-9